

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברוק
 כולל דחסידי סוכטשוב
 כולל "סנה משה"
 ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
 בית מדרש
 למגידי שיעור "דף היומי"
 חתום סוכר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
רודה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1272

מסכת קידושין נ"ו-ס"ב ♦ כלים כ"ז, א' - כ"ז, ה'

בס"ד, כ"ג תשרי תשפ"ד

השבוע בגליון

- ♦ אפרסמוני מושב קוממיות
- ♦ תנורי ענק להמתקת פירות
- ♦ דיין עין הארץ
- ♦ מתי נוסדה כת הקראים?

- ♦ עורותיו של החכם הטורקי
- ♦ ההבדל בין מכירה להתחייבות

- ♦ עדותו של בלש-חוקר פרטי
- ♦ גלגולה של דירה ברמת גן
- ♦ שותפות בבנין הארץ
- ♦ משרה אחת ושני מתמודדים

דף נח/ב הנוטל שכר לדון דיניו בטלים

עדותו של בלש

כידוע, דיין אינו רשאי ליטול ממון מאדם העומד לפניו לדין, שנאמר (שמות כג) "ושחד לא תקח". גם לעד אסור ליטול ממון עבור עדותו, שכן, בכך הוא הופך ל"נוגע בעדות", שאינו נטול פניות אישיות. סוגייתנו מביאה את דברי המשנה בבכורות (פרק ד' משנה ו') האומרת, כי אף שלכאורה רשאים דיין או עד ליטול שכר שישולם להם **בשווה על ידי שני הצדדים**, שהרי אין בכך שוחד וגם העד אינו נוטה לאחד מן הצדדים, מכל מקום תקנו חז"ל שדיינים או עדים אינם רשאים ליטול שכר על טרחתם, אלא כדי שכר בטלה [כלומר: סכום שהיו יכולים להשתכר אילו היו עוסקים במלאכה אחרת באותו זמן], ואם נטלו שכר רב מכך - דיניהם ועדותם בטלים (עיין נתיבות המשפט ח"מ סימן ל"ד סעיף י"ח). טעם התקנה הוא, משום שדיין ועד מקיימים מצווה ועליהם לעשותה בחינם, כפי שאין ליטול שכר על קיום מצוות נוספות, כגון לימוד תורה וכדומה.

כיצד דיינים נוטלים שכר על עריכת גיטין? הרמ"א (אה"ע"ז סדר הגט סעיף ד') מביא את דברי רבינו עובדיה מברטנורא (בכורות פרק ד' משנה ו') שכתב, כי דין זה חל גם על דיינים העורכים גט, מאחר שעריכת גט הרי היא כדין תורה ויש לחשוש לכשרותו של גט שדייניו נטלו שכר רב. אולם, הוסיף הרמ"א וכתב, כי אין נוהגים כדבריו, משום שדייני בית הדין אינם צריכים להיות נוכחים אלא בשעת מסירת הגט על ידי הבעל ליד האשה, אך ההשגחה על כתיבת הגט, חתימות העדים עליו וביור שמות האיש והאשה, אינה אלא עבודת ברור הנחשבת כעבודת "משגיח כשרות", ודאי מותר ליטול על כך שכר (עיין פתחי תשובה, שם ס"ק ו' שהביא נודע ביהודה מהדו"ת סימן קי"ד).

עדותו של בלש-חוקר פרטי: בפני בית דינו של רבה של ירושלים, הרב בצלאל זולטי זצ"ל, הופיע תובע שביקש לקרוא לעדות בלש שהועסק מטעמו בסוגיה שנידונה בפני בית הדין (פסקי דין רבניים חלק ה' עמוד ק"ח). הנתבעים ביקשו למנוע את עדותו של הבלש, שכן, הבלש מקבל את שכרו ממעסיקו, ולפיכך, הרי הוא כעד שמקבל שכר על עדותו, שפסול מלהעיד.

בית הדין הכריע כי הבלש אינו פסול לעדות, משום שאף שאסור לאדם ליטול שכר על אמירת עדות, אולם, אם מבקשים מאדם שיהיה נוכח במקום מסויים כדי לצפות במעשה המתרחש שם וכך יוכל להעיד עליו לאחר מכן, הוא רשאי ליטול על כך שכר, שהרי **ראיית** המעשה אינה חלק מאמירת העדות. כך גם הבלש המקבל את עיקר שכרו עבור עבודת הבילוש הכוללת בתוכה את **ראיית** המעשה, ולא עבור אמירת העדות.

דף נט/א משום דהפיך רב רב גידל

גלגולה של דירה ברמת גן

הגמרא בסוגייתנו מספרת, שרב גידל ניהל משא ומתן עם בעליה של קרקע אותה רצה לרכוש. תוך כדי כך, רבי אבא, שלא ידע על כוונותיו של רב גידל, רכש את הקרקע, ורב גידל

בשורה לקוראי הגליון!
 ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
 להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

לכבוד נשיא ארה"ב

לפני כמה שנים נפטרה הגב' ברל ע"ה, יהודיה שהתגוררה בארצות הברית, וכה סיפר עליה בנה בימי השבעה:

היה זה בתקופת כהונתו של נשיא ארצות הברית הארי טרומן. בעצת יועציו החליט נשיא זה, כי בכל שבוע הוא ישא נאום במועד קבוע לאומה האמריקנית שישודר בכל אמצעי התקשורת. לאחר התייעצות ארוכה עם מומחים לענייני תקשורת הוחלט כי הנאום השבועי היוקרתי של נשיא ארצות הברית של אמריקה ישודר לבילי שבת, מאחר שבבילה זה האזרחים שלווים ופנויים, ונח מאד לטפס לאזניהם תעמולה מוסווית ולרכוש את אמונם.

שמעה זאת הגב' ברל ע"ה ולבה נחמץ, הן יהודים רבים עלולים להכשל בחילול שבת ברצותם לשמוע את נאומו של נשיאם.

קוראים יקרים, לאחר בקשת מחילתכם הרשו לי להגיד, כי לו היינו במקומה, מן הסתם שגם ליבנו היה נחמץ על כך, אך היינו ממשיכים את שגרת חיינו, מתוך אהרה רבתי על ישראל עם סגולה הנמצא בגלות בין הגויים.

אולם, הגב' ברל ע"ה, אשת חיל היתה. היא ידעה כי על האדם מוטל לעשות את אשר ביכולתו לעשות, ומכאן ואילך... נטלה, איפוא, הגברת את עטה, ושיגרה מכתב לנשיא ארצות הברית של אמריקה. בדבריה היא תיארה את נאמנותה לארצה, ומשום כך גם את רצונה הכן להאזין לדברי הנשיא, אך ציינה, כי לצערה יימנע ממנה לשמוע את נאומו, משום שיהודיה שומרת שבת היא מנועה מהפעלת מכשיר חשמלי מכל סוג שהוא. אי לכך, אני מבקשת ממך, אדוני הנשיא, לשדר את נאומוך ביום אחר.

צעילוי נשמת

מרת **שושנה אורנשטיין** ע"ה
 ב"ר אבנר רייכמן ז"ל
 נלב"ע כ"ג בתשרי תשפ"א

תנצב"ה

הונצחה ע"י בעלה ידידנו הר"ר אשר אורנשטיין שיח"י

צעילוי נשמת

הר"ר **שמעון יסלזון** ז"ל
 בן החבר שמואל ע"ה נלב"ע ה' מרחשון תשנ"ו
 חזוגתו מרת **לינה קריינלה** ע"ה
 בת ר' אריה פורוכהיימר ע"ה נלב"ע כ"ו בתשרי תשנ"ט

תנצב"ה

הונצחו על ידי לדיהם שיח"י

התלונן לפני רבי זירא שרבי אבא הרי הוא כאדם החוטף את לחמו של "עני המהפך בחררה". כאשר נודע הדבר לרבי אבא, הוא הסכים להעניק את הקרקע במתנה לרב גידל, אך לא למכרה לו, משום שאין זה סימן טוב לאדם המוכר את הקרקע הראשונה שרכש.

שיווק דירות ברמת גן: לפני שנים אחדות התגלגל דין תורה מעניין לבית דין, והכרעת הדיינים הסתמכה על דברי סוגייתנו. בעיר רמת גן הלך ונבנה בניין ששיווקו לציבור נמסר למתווך מסויים. המתווך השיג קונה והשניים סיכמו ביניהם כי למחרת היום יחתמו על זכרון דברים. אולם באותו ערב, בטרם הקונה רכש את הדירה, חתם הקבלן על זכרון דברים עם אדם אחר, ששלשל לידי הקבלן 3000 דולר כדמי קדימה. הקונה הראשון תבע, שבית הדין יפסוק כי לו זכות ראשונים לרכישת הדירה, משום שהוא "עני המהפך בחררה", ואין לאחרים רשות לרכוש אותה כל עוד הוא טורח ומחזר אחריה לקנותה. הקונה השני טען, כי אף על פי שחלילה אין הוא רוצה לעבור על דברי חז"ל שאסרו לזכות בחפץ שאחר מתעסק ברכישתו, אין הוא חייב להפסיד ממון בשל כך, ואם הוא יבטל את העסקה, הוא יפסיד את דמי הקדימה שנתן לקבלן.

אכן, בית הדין הכריע, כי הקונה השני רשאי להותיר את מקחו בעינו, ואין לדרוש ממנו להפסיד את דמי הקדימה. זאת, על פי המוכח מדברי סוגייתנו, שרבי אבא סירב למכור לרב גידל את הקרקע, משום שזהו סימן רע לאדם שמוכר את הקרקע הראשונה שרכש. הרי לנו, שלאחר מעשה, אין חיוב לבטל את המקח אם הדבר גורם להפסד (משפטיך ליעקב חלק ב' סימן י"א).

מכירת דירה כיום: בעל כף החיים (יו"ד קט"ז קפ"ח), מצוין, כי מן הראוי לנהוג כמעשהו של רבי אבא שלא הסכים למכור את מקחו הראשון, משום שאין זה סימן טוב.

שותפות בבניין הארץ: הגר"ש וואזנר זצ"ל (שו"ת שבט הלוי חלק ג' יו"ד סימן ק"ה) כתב, כי מאחר שהרמב"ם והשולחן ערוך אינם מזכירים הנהגה זו, יתכן להוכיח שהם סברו שאין זו אלא הנהגה טובה בלבד, אך אין חובה לנהוג כן. בדבריו הוא מוסיף ואומר, כי כאשר אדם מוכר דירה בארץ ישראל כדי לרכוש דירה גדולה יותר, ודאי שאין בכך סימן רע, ואדרבה, סימן טוב הוא לו, שזוכה להשתתף בבניין ארץ ישראל.

דף נט/א עני מהפך בחררה ובא אחר ונטלה הימנו

משרה אחת ושני מתמודדים

בסוגייתנו מבואר, כי כאשר אדם עני מתאמץ לזכות בעוגה, אסור לאדם אחר לזכות בה, ואם עשה כן, הרי הוא נקרא "רשע", ואף על פי שהזוכה אינו גזלן, שהרי העני שחיזר אחר העוגה עדיין לא זכה בה, בכל זאת עליו להקנות לעני את העוגה ואם לא עשה כן, מכריזים עליו בבית הכנסת ברבים "פלוני רשע" (הגהות מימוניות הלכות חובל ומזיק פרק ה' הלכה א').

ביסוד הלכה זו נחלקו הראשונים בסוגייתנו. לדעת רש"י (ד"ה עני), כלל זה תקף בכל מקרה של אדם המתאמץ לרכוש חפץ מבעליו או לזכות בחפץ מן ההפקר, שהרי הוא בגדר "מהפך בחררה" ואין לאחר רשות להקדימו ולזכות בחפץ. אולם, לדעת רבינו תם (תוספות ד"ה עני), כלל זה נאמר רק אם אפשר להשיג חפץ דומה במקום אחר, שבמקרה זה אין ראוי ליטול דבר שאחר כבר מתעסק בו. אולם, אם אין הוא ניתן להשגה במקום אחר, רשאי כל אדם לזכות בו. להלכה, הביא השולחן ערוך (ח"מ סימן רל"ז סעיף א') את שתי הדעות, והרמ"א הכריע כדעת רבינו תם.

איחוד הקהילות: בעיר קניגסברג שבפרוסיה התקיימו קהילת יוצאי אשכנז וקהילת יוצאי פולין זו לצד זו, במשך שנים רבות. באחת התקופות נקלעו הקהילות למצוקה כספית, שהביאה אותן להחלטה להתאחד לקהילה אחת וכך לחסוך במספר משרות כפולות, ביניהן משרות החזן והשוחט. בקהילת יוצאי אשכנז שימש יהודי אחד (הר"ר חיים יהודה דאון ז"ל) הן כחזן והן כשוחט, ואילו בקהילת יוצאי פולין שימש יהודי אחד כחזן ויהודי אחר כשוחט. במצב זה ברור היה כי החזן-שוחט של הקהילה האשכנזית הוא המועמד להמשיך ולשמש את הקהילה המאוחדת. כאשר ראה החזן של בני פולין, כי מטה לחמו עומד להישבר, עמד ולמד בזריזות את מלאכת השחיטה, והעמיד את עצמו כמועמד לחזן-שוחט מול המועמד של הקהילה האשכנזית.

היו שטענו, כי החזן שלמד את מלאכת השחיטה לקראת ההתמודדות הוא כאחד שחטף את לחמו של "עני המהפך בחררה", שהרי המשרה כבר היתה בכיסו של החזן-שוחט הוותיק, ולפיכך לא היה רשאי החזן של יוצאי פולין ללמוד את מלאכת השחיטה ולהתמודד על המשרה. אולם, בעל שרידי אש (שו"ת חלק ג' סימן ע') הכריע, כי לדעת רבינו תם, שהאיסור המבואר בסוגייתנו נאמר רק כאשר לאדם השני יש אפשרות לזכות בחפץ דומה במקום אחר, רשאי החזן של קהילת יוצאי פולין ללמוד את מלאכת השחיטה ולהתמודד על המשרה, ואין הוא נחשב רשע, מאחר שהוא עומד להפסיד את פרנסתו ובעת זו אין לו אפשרות לזכות בפרנסה דומה.

מכתב לפה, מכתב לשם. הם, שם, למעלה, בצמרת השלטון, כלל אינם קוראים בקפידה מכתבים של אזרחים מן השורה. חבל על המאמצים, הלא כן? ובכלל, האם ניתן להעלות על הדעת, כי שעת הנאום אשר נבחרה לאחר התייעצויות ממושכות תבוטל מפני בקשתה של אשה המייצגת מיעוט קטן ובלתי משפיע?

לאחר כשבוע ימים פתחה גבי ברל ע"ה מכתב שהונח בתיבת הדואר של ביתה ובו נכתב, כי נשיא ארצות הברית של אמריקה קרא את מכתבה, והוא מתייחס לכך בכובד ראש...

לאחר שבועיים נשא הנשיא את נאומו בליל שבת, אך בתום הנאום הוא הודיע, כי מטעמים שונים, מכאן ואילך ישודר נאומו ביום שלישי בשבוע!

אשה אחת, במכתב אחד, זכתה בזכות עצומה שאי אפשר לשערה. במשך שנים רבות נמנעו רבנות יהודים מחילול שבת, בשל הכרתה ואמונתה התמימה, כי עליה מוטל לעשות את שביכולתה, ומי שאמר והיה העולם, ישלים את המשימה.

הדברים אמורים, הן לגבי אנשים החוששים להתחיל במעגל לימוד הדף היומי, מאחר שבתחילתם הם חסרים ידע נרחב ובסיסי בתלמוד וזמן רב יארך עד שיחושו כלומדים מן המניין של התלמוד הבבלי, והן לגבי אלו המבקשים לייסד שיעור במסגרת הדף היומי באזור מגוריהם, ומשימה זו נראית להם כהר גבוה ונישא, והן לגבי פעולות רוחניות נוספות. אל לנו לחשוש, "לא עליך המלאכה לגמור".

בעזרת ה' נעשה ונצליח!

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה, כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. mendelson@meorot.co.il 03-570-67-93 דוא"ל

ברכת התורה, העורך

מצטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה'. לומדים כמה דקות חזקים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד < *3029 נכשיו

חודש ראשון התנסות חינם

דף סב/א לאחר שאתגיייר או לאחר שתתגייירי

עורותיו של החכם הטורקי

מבואר במשנתנו, שנכרי האומר לאשה יהודיה: "הרי את מקודשת לי לאחר שאתגיייר" - אין הקידושין חלים, משום ש"אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם", ונכרי זה טרם התגיייר בשעת הקידושין. כפי שמבואר בסוגייתנו, גם לגבי דיני ממונות נאמר כלל זה, שאדם אינו יכול להקנות לחבירו דבר שלא בא לעולם, שהרי כל זמן שהחפץ אינו קיים בעולם אין לקניין על מה לחול (שולחן ערוך חו"מ סימן ר"ט סעיף ד').

ברם, במקרים מסויימים, גם כאשר נעשה קניין על דבר שלא בא לעולם, על המוכר לקיים את המקח, זאת, כפי שיבואר להלן.

לפני המהרי"ט הופיעו שני יהודים לדין תורה. האחד, 'חכם' טורקי שנהג לשלוח את ידו במסחר, ורעהו, ספן שעסק בהובלת סחורות. ה'חכם' הטורקי סיפר למהרי"ט, כי לפני זמן מה, הוא ורעהו חתמו על שטר מכר, בו **התחייב** ה'חכם' למכור לספן ארבע מאות עורות. לאחר מכן ה'חכם' לא עמד בדיבורו מתוך טענה כי אין הוא חייב כלל לספק את הסחורה כיון שהוא התכוון למכור עורות שלא היו עדיין בעולם בשעת המכירה, וממילא אין תוקף למכירה, שהרי אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.

ההבדל בין מכירה להתחייבות: אולם, המהרי"ט הכריע, כי אמתלה זו אינה יכולה לשמש את ה'חכם' להשתמטות מקיום המקח. שכן, יש לחלק בין **מכירת** דבר שלא בא לעולם, לבין **התחייבות** על דבר שלא בא לעולם. שכן, אמנם מכירת דבר שלא בא לעולם אינה חלה, שהרי אין לקניין על מה לחול. אולם, כאשר אדם מתחייב לספק לחבירו חפץ, אף שהחפץ אינו בעולם, אנו דנים את התחייבותו כהתחייבות כספית שבאה לידי ביטוי בצורת חפץ, וודאי שאדם יכול להתחייב ממון לחבירו (עיין קצות החושן סימן ר"ג ס"ק ד').

דף סב/א אין תורמין מן התלוש על המחובר

אפרסמוני מושב קוממיות

הגמרא בסוגייתנו מביאה את דברי המשנה בתרומות (פרק א' משנה ה'), שאין להפריש תרומה על פירות שעדיין לא נתלשו (עיין רש"י ותוספות).

בסוגייתנו מחדש רבי יוחנן, שמותר להפריש תרומה מפירות תלושים על פירות שטרם נתלשו מן העץ, ולומר בשעת הפרשה, כי הפרשה תחול רק לאחר שהפירות ייתלשו מהעץ, ובכך להמנע מהבעיה של הפרשה על פירות שעדיין לא נתלשו, שהרי הפרשה תחול רק לאחר התלישה. אמנם בשעת הפרשה הפירות אינם תלושים בפועל, אך מאחר **שבאפשרותו** של בעל הבית לתלשם בכל עת שירצה, אין הפירות שעל העץ נחשבים כדבר שלא בא לעולם (וכן פסק השולחן ערוך יו"ד סימן ש"א סעיף ה').

אדם המגדל עץ פרי בגינתו: אנשים רבים שבגינתם גדל עץ פרי, נוהגים להפריש תרומות ומעשרות על הפירות שעדיין על העץ, תוך כדי התניה, כי התרומה תחול כאשר הפירות ייתלשו מן העץ, כעצת סוגייתנו, זאת, כדי למנוע מכשול מבני הבית הקטנים שעלולים לקטוף פרי מן העץ ולאכלו בלא שיפרישו ממנו תרומות ומעשרות. אולם, בעל חזון איש זצ"ל (דמאי סימן י"ז), העלה סברא מעניינת ולפיה, הפרשה זו אינה מועילה אלא לגבי הפירות שייתלשו מהעץ זמן קצר לאחר הפרשה. שכן, אם משעת הפרשה ועד התלישה הפרי גדל, על החלק הנוסף שגדל לא הופרשו כלל תרומות ומעשרות... (עיין עוד מנחת שלמה חלק א' סימן נ"ה).

תנורי ענק להמתקת פירות: בימינו מספר מצומצם של חקלאים מגדלים כמות אדירה של פירות אותם מאחסנים במחסני ענק. הפרדסנים נוהגים לקטוף את פירות האפרסמון עוד בטרם הבשילו לחלוטין, כאשר טעמם חמוץ ביותר, וכך אפשר לאחסן אותם לתקופה ממושכת בלא חשש לרקבונם. לאחר שהייה ארוכה במחסנים, פגה חמיצות הפירות, והם ראויים לשיווק. אולם, מאחר שצרכי השוק משתנים בכל יום, ולעיתים ישנה דרישה מיידית לפירות המאופסנים במחסן, מכניסים את הפירות לתנורי ענק, שם מחישים את הפגת החמיצות מן הפירות בתהליך ה'מְכַנָּה' "הבחלה", שלאחריו הפירות מתוקים וטעימים.

עתה יש לברר מתי ראוי להפריש תרומות ומעשרות מפירות אלו. לכאורה, ראוי לעשות כן לאחר תהליך ההבחלה, אולם, פרדסני מושב קוממיות חששו שמא לא יוכלו לעקוב מקרוב אחר הפרשת תרומות ומעשרות מן הפירות המפוזרים במחסנים רבים, וכך, חלילה, לא יופרשו תרומות ומעשרות מחלק מפירותיהם. מאידך גיסא, ישנה בעיה הלכתית להפריש תרומות ומעשרות

פנינים

דף נז/א את ה' אלוקיך תירא לרבות תלמידי חכמים
יראת ת"ח - יראת ה'

תמהו הכל:
ומה עשה שמעון העמסוני ומה ריבה רבי עקיבא ב"ואהבת את ה' אלוקיך"?
ביאר המהר"ל: אין כל מניעה לאהוב תלמיד חכם כאהבת ה'. אולם יראה היא כינוי לאלוקות. אפילו עבודה זרה נקראת אצל עובדיה יראה - "הוציא יראתו מחיקו". ירא שמעון העמסוני לרבות תלמידי חכמים. עד שבא רבי עקיבא ולימד כי יראת ת"ח היא היא יראת ה', כיון שחלק מחכמתו להם, ותלמידי החכמים טפלים לה' ודבקים בו (נתיבות עולם).

דף נז/ב בשר בחלב... ואחד איסור בישול...

שאלת רב...

בעבר, בקהילות הגדולות שבמזרח אירופה, כיהנו שני רבנים, הרב מטעם המלכות ורב שמינו אותו הקהל. הרב 'מטעם' היה בדרך כלל עם הארץ מופלג. **סיפורו** כי באה אליו אשה ושאלתו על אודות כף חלבית שהוכנסה לקדירה בשרית. עמד ופלפל. כף של חלב וקדירה של חלב. הרי הכל מותר. כף של בשר וקדירה של בשר הרי הכל מותר. יתירה מזו, אפילו כף של חלב וקדירה של בשר, אלא שלא הוכנסו זה בזה, אף כאן הכל מותר. ברם כאן, לא כך היה מעשה: כאן כף של חלב הוכנסה לקדירה של בשר - הרי זו שאילה חמורה שבחמורות! לכן נא ושאלו את הרב השני...

דף נז/א עד שבא רבי עקיבא ולימד

דוקא רבי עקיבא

מדוע דוקא רבי עקיבא דרש זאת?
משום שרבי עקיבא היה זה שבהיותו עם הארץ אמר: "מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור". כשהיה לתלמיד חכם וביקש להתכפר על אמיירה זו, הראהו הקב"ה גדול מעלתו של תלמיד חכם, כדי שעל יד כך יכיר בחומרת

"אחד בבוקר,
אחד בערב,
לפני האוכל".

גם ד"ר כהן מבני ברק
לא מפספס.
2 משניות ביום
וכל היום נראה אחרת.

כולם מצטרפים
מה איתך?

לקבלת ספרון חודשי ראשון חינם
מתקשרים ומאירים את הנשמה! *3764

הדף היומי

קידושין נ"ז-ס"ב

כ"ג-כ"ט תשרי

מפירות אלו בשעת קטיפתם, שהרי הם עדיין לא בשלים באופן מושלם, ויתכן שאין הם מוגדרים כפירות הראויים להפרשת תרומות ומעשרות, שהרי אין מפרישים תרומות ומעשרות אלא מפירות שהגיעו לדרגת בשלות מינימאלית בה הפרי ראוי לאכילה בדוחק (רמב"ם הלכות מעשרות פרק ב' הלכה ג').

בעיה זו הועלתה על ידי הגאון רבי מנחם מנדל מנדלזון זצ"ל, רב ואב"ד קוממיות, בפני הגאון רבי יצחק ווייס זצ"ל (שו"ת מנחת יצחק חלק י' סימן ק"ז), אשר הציע פתרון לבעיה זו, על פי דברי סוגיינתו האומרת, שאפשר לעשר פירות ולהתנות שהמעשר יחול לאחר זמן. כך גם הפרדסנים רשאים לעשר את הפירות מיד לאחר קטיפתם ולומר כי המעשר יחול לאחר ההבחלה. אמנם בשעה זו הפירות אינם מתוקים, אך אין הם נחשבים כדבר שלא בא לעולם, שהרי ביד הפרדסנים להבחילם בכל עת שירצו.

דף סב/ב גר צריך שלשה מ"ט משפט כתיב ביה

דיין עם הארץ

מן הפסוק (ויקרא כד/כב) "משפט אחד יהיה לכם כגר כאזרח", דורשת הגמרא בסוגיינתו, שמעשה גרות הרי הוא כעשיית דין תורה, ועליו להעשות בפני שלשה אנשים כשרים לעדות. כך גם פוסק השולחן ערוך (יו"ד סימן רס"ח סעיף ב').

דיין עם הארץ: הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א נשאל על אודות מעשה גירות שנערך על ידי שלשה דיינים, שאחד מהם היה עם הארץ אשר אף בדיני ממונות אינו ראוי לדון. לכאורה, מאחר שלמעשה גרות נדרשים שלשה דיינים, ואותו עם הארץ אינו נקרא דיין, מעשה הגרות לא חל. אולם, בעל תשובות והנהגות (חלק ב' תקי"א) כתב, כי אם "דיין" זה מקשיב לדעת תלמידי חכמים ומציית לדבריהם, מעשה הגרות חל, כי כאשר יסביר לו אב בית הדין את המתרחש, הוא יבין את המתרחש, ויחשב כראוי לדון באותו מקרה.

מתי נוסדה כת הקראים? כת הקראים נוסדה לערך בשנת ד' אלפים תקי"ב לבריאת העולם. לדעת הרמב"ם, מקורה של כת זו בכתות הצדוקים והבייתוסים שהתפתחו עוד בימי חכמי המשנה. מייסד הכת, אדם בשם ענן בן דוד, שהוכרז על ידי בית דין כזקן ממרה, קרא לנוהים אחריו לעזוב את דברי המשנה והתלמוד "ואני אעשה לכם תלמוד משלי" (עין סידור רב עמרם גאון חלק א').

מאז ומעולם כל קהילות ישראל החרימו את הקראים ונהגו בהם כבפסולי חיתון גמורים, שאין להינשא להם ולא להתירם בשום אופן, ובעל היעב"ץ אף קורא להתייחס אליהם כאל נכרים (שו"ת שאילת יעב"ץ חלק ב' סימן קנ"ב). גדולי הדורות גם אסרו לקבלם לחיק היהדות ולהחזירם לאבינו שבשמים, מפאת נידויים המוחלט והחרמתם על ידי הדורות כולם, ומחמת אי שמירתם על דיני קדושה ויוחסין. כך גם מסכם הרמ"א (אה"ע"ז סימן ד' סעיף ל"ו) נושא זה באמרו: "הקראים אסור להתחתן בהם וכולם הם ספק ממזרים, ואין מקבלים אותם אם רוצים לחזור".

הגאון רבי אליעזר ולדנברג זצ"ל (שו"ת ציץ אליעזר חלק ה' סימן ט"ז), אשר דן ארוכות בסערה הלכתית שהתרחשה בארץ ישראל לפני עשרות שנים לגבי קהילת קראים שעלתה לארץ ישראל, מציין, כי שמע שהגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל התבטא באסיפת רבנים, כי ישנה סיבה נוספת לאסור נישואין עמם, לאור המבואר בסוגיינתו, שמעשה גרות אינו אלא בפני בית דין. ומאחר שבמהלך הדורות הקראים "גירו" נכרים רבים, שגרותם לא חלה כלל ועיקר, שהרי הקראים אינם ראויים להיות דיינים - בקרב הקראים התבוללו נכרים רבים.

אמירה זו. על כן הוא זה שידע באמת גדול הכבוד המגיע לתלמידי חכמים והוא זה שיכל לדרוש "את ה' אלוהיך תירא לרבות..." (שם דנחמתא, למרה"י ענגיל).

דף נט/א ושנא מתנות יחיה

צדקה לעני

האם אין לעני לקבל צדקה משום שנאת מתנות? לא ולא! השיב החיד"א (שו"ת "חיים שאל" עב/מד), העני אינו מקבל מתנה כלל; אדרבה, חז"ל אמרו שיותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית. בעל הבית הוא המקבל ולא העני...

דף סא/ב נייתי בעל כרחא

קידושי רבקה - כדן ישראל

המהרי"ל ענגיל תמה על הוה אמינא זו, שתתקדש רבקה בעל כורחה, ומבאר כי הרי זה מדין "את בתי נתתי לאיש הזה" שאב מקדש בתו בעל כורחה. אף שבתואל, אבי רבקה, לא ישראל היה, מכל מקום על כרחך תאמר כי בכל הקשור לנישואי האבות היה גם למחותניהם דין ישראל! (בית האוצר).

דף סא/ב אם תטיב שאת ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ

הבא לטהר ולטמא

רש"י פירש שאם תטיב תקבל משאת שכו. אולם פנים יפות פירש: אם תטיב הרי שאשך ואגביהך, שהבא לטהר מסייעין בידו ואם לא תטיב - לפתח חטאת רובץ, הבא לטמא פותחין לו... (פנים יפות, בראשית).

מזנת הדף

בברכת גדולי ישראל

גומרים ש"ס ב-5 דקות ליום, זוכים בשפע גדול

"... ובודאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה"
מרן שר התורה מרן ראש הישיבה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל
הגר"ח אדלשטיין שליט"א

להתנסות חיינם התקשר עכשיו: 3764*

כלל ישראל מתאחד עם יצירת המוכת החדשה מבית מאורות:

קטע יומי מהזוהר הקדוש עם ביאור ייחודי ותובנות מאירות להיום

בתוספת משנה והלכה יומית

ורגן בלבנו מסתופכים מדי יום בהיכלו של רשב"י זוכים לחיים מאורים

רי איד

תנא תנא האלוהי רשב"י קורא לך:

תנא תנא!

גדולי הדורות גילו כי זוהר הקדוש משתמש בלשון 'תא חזי', כי בלימוד מוסרי זוהר מתגלה האור זוכים לחיות בנועם ה' עין בעין

הצנע והנצחיות משה טרייטל טל: 03-5775307 מוקד ההזמנות: 1-700-500-151

מבצע השקה למצטרפים חדשים משער הבית 19.90

חודש ראשון ברבד 6 ש"ח

טל: 03-5775333 | פקס: 03-7601020 | ד.ת. 471 בני-ברק | E-mail: meorot@meorot.co.il | דוא"ל: